

PM 2005 RVII (Dnr 308-1545/2005)

Omvandling av Essinge äldreboende till förskola och seniorbo-städer

Hemställan från Kungsholmens stadsdelsnämnd 25 februari 2005 samt 7 april 2005

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Kungsholmens stadsdelsnämnds hemställan om omvandling av Essinge
äldreboende till seniorboende med hyresrätt godkänns.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Kungsholmens stadsdelsnämnd har den 25 februari 2005 beslutat att ansöka hos kommunstyrelsens ekonomiutskott om stimulansbidrag om 0,6 mnkr avseende en ny förskola med fyra avdelningar i del av Essinge äldreboende.

Stadsdelsnämnden har i ett nytt ärende den 7 april 2005 förnyat ansökan och kompletterat denna med en hemställan om att Essinge äldreboende omvandlas till seniorboende med hyresrätt.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning samt kommunstyrelsens pensionärsråd.

Stadsledningskontoret anser att andelen äldre över 80 år kommer att minska de närmsta 20 åren. Om staden inte vidtar åtgärder för att anpassa utbudet av äldreboenden till behov och efterfrågan finns risk för att staden kommer att ha en överkapacitet av äldreboenden. Sedan ädelreformens genomförande kan äldre med omfattande behov bo kvar i sitt ordinära boende. Utvecklingen har lett till att utbyggnad av särskilt boende har koncentrerats på boenden med omsorg dygnet runt. Det har i sin tur resulterat i att kraven för dessa boenden har skärpts. Stadsledningskontoret anser att Essinge äldreboendes lokaler inte uppfyller dagens krav. Stadsledningskontoret har inget att invända mot att de 31 lägenheter vid Essinge äldreboende omvandlas till seniorboende med hyresrätt. Vidare ser stadsledningskontoret positivt på utbyggnaden av förskola, särskilt med tanke på att Stora Essingen sannolikt kommer att förlora en av sin provisoriska förskolor inom kort. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsens ekonomiutskott beviljar Kungsholmens ansökan om stimulansbidrag om 0,1 mnkr för beställarstöd och 0,5 mnkr för projektering avseende förskola med fyra avdelningar.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning tillstyrker stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsens pensionärsråd tillstyrker stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Mina synpunkter

Kungsholmens stadsdelsnämnd fattade 2004-10-21 ett enigt beslut om att göra en successiv och varsam avveckling av summa 99 platser på Essinge, Stadshagsgården, Marieberg och Linden fram till år 2007. Anledningen är att antalet äldre på Kungsholmen minskar snabbt. I relation till det minskade antalet äldre över 80 år, innebär föreslagen minskning av antalet platser i äldreboende att relationen dem emellan blir densamma. Antalet platser i relation till antalet äldre ökar t.o.m. något.

Samtliga äldreboenden på Kungsholmen har en god lokalmässig standard, utom Essinge äldreboende och Stadshagsgården som inte uppfyller dagens krav. Essinge äldreboende består av ett låghus i tre plan med 21 lägenheter och ett höghus med 17 lägenheter fördelade på fem plan. Restaurang finns på bottenvåningen. Äldreboendet omvandlades 1998 från servicehus till äldreboende med heldygnsomsorg, utan att någon ombyggnad gjordes till boendegrupper och gemensamhetsutrymmen. Essinge äldreboende lämpar sig alltså inte lokalmässigt för äldreboende med heldygnsomsorg. Däremot har lokalerna och läget med sjöutsikt kvaliteter som gör det utmärkt som seniorboende.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning har i samband med planeringen haft en dialog med Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar och då dessa har en liknande befolkningsutveckling har de inte haft något att invända mot att Kungsholmen avvecklar äldreboendeplatser. Jag anser att antalet lägenheter som berörs i förslaget är relativt marginellt i detta sammanhang och föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna omvandlingen av Essinge äldreboende till seniorboende med hyresrätt.

Antalet barn ökar däremot kraftigt på Kungsholmen, vilket är en välkommen utveckling för en stadsdel som varit präglad av en äldre befolkning. Förskoleåldrarna har sedan millennieskiftet ökat med i storleksordningen ca 150 barn per år, jämfört med endast ca 10 barn per år före millennieskiftet. Detta innebär att förskolan måste byggas ut kraftigt. En lösning som innebär att stadsdelen använder sig av redan befintliga lokaler, t.ex. överytor i äldreboenden, är naturligtvis att föredra framför att bygga nytt. Detta har tidigare skett i bl.a. Serafens äldreboende med gott resultat.

Jag anser att det är viktigt att utbyggnaden av förskoleverksamheten kan fortsätta i hög takt och ser positivt på den föreslagna förändringen av Essinge äldreboende till förskola och seniorboende. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tillstyrkt omvandlingen av Essinge äldreboende. Kungsholmens ansökan om stimulansbidrag om 0,1 mkr för beställarstöd och 0,5 mkr för projektering avseende förskola med fyra avdelningar kommer att hanteras i särskild ordning.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Kungsholmens stadsdelsnämnds hemställan om omvandling av Essinge äldreboende till seniorboende med hyresrätt godkänns.

Stockholm den 18 augusti 2005

MARGARETA OLOFSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå borgarrådsberedningens förslag till beslut
2. därutöver anföra följande

Den föreslagna omvandlingen av Essinge äldreboende till seniorbostäder innebär att 38 mycket omsorgsberoende äldre mister den trygghet som äldreboende med heldygnsomsorg betyder. Medelåldern bland de boende är i dag 89 år. Risken är stor att en överväldigande majoritet av dessa människor nu tvingas till en såväl fysiskt som psykiskt påfrestande flytt.

Omvandlingen av servicehus till seniorbostäder har under våren stoppats i väntan på en definition av begreppet seniorbostad, och en första utvärdering av omvandlingen. Ett riktigt beslut, som i vår mening skulle ha fattats långt tidigare. Alltfler äldre, anhöriga och anställda inom äldreomsorgen vittnar om att biståndsbedömningen blir allt mer restriktiv, något som också uttalas som ett öppet mål i många stadsdelars ekonomiska rapporter.

Att en omvandling av Essinge äldreboende till seniorboende nu föreslås, trots omvandlingsstoppet för servicehus, är under all kritik. Fortfarande saknas en definition av begreppet seniorbostad. Fortfarande saknas en utvärdering av de omvandlingar som hittills skett. Att Essinge äldreboende tekniskt sett är en annan form av heldygnsomsorg än servicehus ändrar knappast dessa fakta. Tvärtom är en omvandling av äldreboende till seniorbostäder en än mer dramatisk förändring än servicehusomvandlingen, eftersom de boende är i behov av heldygnsomsorg.

I ett trångt ekonomiskt läge ser flera stadsdelar en möjlighet att ersätta kostsamma boenden för äldre med billiga seniorbostäder. Det är angeläget att ingen oöverlagd ombildning sker i syfte att rädda s-, v- och mp-majoritetens budget i Stockholms stad. Denna politik riskerar dessutom att slå hårt mot äldre i behov av en trygg bostad med tillgång till stöd och service.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Abit Dundar* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Kungsholmens stadsdelsnämnd har den 25 februari 2005 beslutat att ansöka hos kommunstyrelsens ekonomiutskott om stimulansbidrag om 0,6 mnkr avseende en ny förskola med fyra avdelningar i del av Essinge äldreboende.

Stadsdelsnämnden har i ett nytt ärende den 7 april 2005 förnyat ansökan och kompletterat denna med en hemställan om att Essinge äldreboende omvandlas till seniorboende med hyresrätt.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslöt den 25 februari 2005 följande.

1. Stadsdelsnämnden hemställer att kommunstyrelsen godkänner planeringen enligt tjänsteutlåtandet att en fyra avdelnings förskola byggs i låghusdelen av Essinge äldreboende.
2. Stadsdelsnämnden hemställer om stimulansbidrag med 0,6 mkr avseende beställarstöd 0,1 mkr och projektering 0,5 mkr.

Reservation anfördes av *Mats G Nilsson m.fl.* (m), *Didar Samaletdin m.fl.* (fp) och *Birgitta Borg* (kd), *bilaga*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 17 februari 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

De äldre över 80 år har minskat markant på Kungsholmen i ca 15 års tid och minskningen fortsätter enligt prognoserna i ytterligare 10-15 år. 1990 fanns det ca 4 600 personer över 80 år på Kungsholmen. Idag är åldersgruppen endast ca 3 400 personer, en minskning med ca 1 200 och till år 2020 kommer åldersgruppen enligt prognoserna att ha minskat med ytterligare ca 1 000 till ca 2 400 personer. Det är alltså fråga om en mycket kraftig minskning av antalet äldre, snudd på en halvering på några decennier.

Även för staden som helhet sker en markant äldreminskning. Om tio år kommer antalet stockholmare över 80 år att vara ca 8 000 färre än idag, vilket innebär en minskning med en dryg sjättedel av hela åldersgruppen. Om man räknar med att i storleksordningen 20 procent av alla över 80 år har behov av äldreboende innebär det att staden behöver minska ca 1 600 äldreboendeplatser de närmaste tio åren. Äldreprognoser brukar erfarenhetsmässigt vara relativt tillförlitliga (till skillnad från barn-prognoser).

De yngsta pensionärsåldrarna ökar när 40-talisterna börjar att pensioneras men det dröjer minst 15 år till innan de tidigaste 40-talisterna i någon omfattning börjar få behov av äldreboende. Om hälsoutvecklingen och den medicinska utvecklingen fortsätter kan det dröja ännu längre.

Budgettilldelningen till äldreomsorg bygger på befolkningsdata varför tilldelningen kontinuerligt kommer att minska för Kungsholmen. Bara mellan år 2004 och 2005 har budgeten för äldreomsorg minskat med 33,2 mnkr eller 6,5 procent.

Det är bakgrunden till att stadsdelsnämnden 2004-10-21 med stor enighet fastställde en äldreboendeplanering som innebär en successiv varsam avveckling av sammanlagt 99 platser på Stadshagsgården, Essinge, Marieberg och Linden fram till år 2007. Lika naturligt som det är att förskolan byggs ut när småbarnen ökar, lika naturligt är det att äldreboende minskar när de äldre minskar. Relativt sett innebär det dock ingen minskning, eftersom det år 2007 kommer att finnas samma antal eller t.o.m. något fler äldreboendeplatser, i förhållande till antalet äldre, än vad det finns idag.

Bitr. stadsdirektören har informerats om planeringen och stadens genomförandegrupp tillstyrkt planeringen vid sammanträde 2004-12-08.

Kungsholmens två servicehus - Fridhemmet och Pilträdet, vilka ingår i den för staden gemensamma servicehusplaneringen - berörs inte av planeringen.

Barnen ökar däremot kraftigt på Kungsholmen, vilket är en välkommen utveckling för en stadsdel som varit präglad av en äldre befolkning. "Käppholmen" har blivit "Nappholmen". Förskoleåldrarna har sedan millenieskiftet ökat med i storleksordningen ca 150 barn per år, jämfört med endast ca 10 barn per år före millenieskiftet. Detta innebär att förskolan måste byggas ut kraftigt vilket inte är alldeles enkelt i den fullbyggda innerstaden. En av de få möjligheter som finns är att använda sig överytor i äldreboenden, vilket tidigare skett i bl.a. Serafens äldreboende.

På St. Essingen är situationen extremt besvärlig. Barnantalet ökar markant samtidigt som en två avdelnings förskola vid Essinge IP måste tas bort - kanske redan inom ett år - för ny radhusbebyggelse. Bygglov har sökts på ett par andra ställen på parkmark för att flytta förskolan dit. men det har mötts av kraftigt motstånd och överklaganden, så det är idag tveksamt om förskolan kommer att kunna flyttas. Den enda riktigt hållbara möjligheten idag på St. Essingen är att utnyttja överytor i låghusdelen av Essinge äldreboende, som idag har nio tomma lägenheter. Fastighetsägaren FB Servicehus AB har börjat att rita på detta och anser att det är fullt möjligt att genomföra.

Stadsdelsnämnden hemställer att planeringen godkänns samt ansöker om stimulansbidrag för den nya förskolan med summa 0,6 mkr för beställar- och projekteringskostnader.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden begär att kommunstyrelsen godkänner, att förvaltningen får i uppdrag att undersöka möjligheterna att inrätta förskola inom del av Essinge äldreboende med fyra avdelningar samt hemställa hos kommunstyrelsen om stimulansbidrag med 0,6 mkr avseende beställarstöd 0,1 mkr och projektering 0,5 mkr.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslöt den 7 april 2005 att hemställa att kommunstyrelsen godkänner inriktningen att Essinge äldreboende omvandlas till förskola och seniorbostäder med hyresrätt enligt tjänsteutlåtandet, samt hemställer om stimulansbidrag med 0,6 mkr avseende beställarstöd 0,1 mkr och projektering 0,5 mkr för en ny förskola.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande *Mats G Nilsson m.fl. (m)*, *Didar Samaletdin m.fl. (fp)* och *Andrew Netzell (kd)*, bilaga.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 23 mars 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

De äldre över 80 år har minskat markant på Kungsholmen i ca 15 års tid och minskningen fortsätter enligt prognoserna i ytterligare 10-15 år. 1990 fanns det ca 4 600 äldre över 80 år på Kungsholmen. Idag finns det ca 3 400 äldre över 80 år, dvs. en minskning med ca 1 200 äldre och till år 2020 kommer åldersgruppen enligt prognoserna att ha minskat med ytterligare ca 1 000 till ca 2 400 äldre över 80 år. Det innebär nästan en halvering av antalet äldre på ett par decennier.

Även för staden som helhet sker en markant äldreminskning. Om tio år kommer det att finnas ca 8 000 färre stockholmare över 80 år än det finns idag, vilket innebär en minskning med en dryg sjättedel av hela åldersgruppen, vilket bör innebära 1 000 - 2 000 färre äldreboendeplatser om tio år.

De yngsta pensionärsåldrarna ökar när 40-talisterna börjar pensioneras men det dröjer minst 15 år till innan de tidigaste 40-talisterna i någon omfattning börjar få behov av äldreboende. Om hälsoutvecklingen och den medicinska utvecklingen fortsätter kan det dröja längre.

Stadens äldreprognoser brukar erfarenhetsmässigt vara relativt tillförlitliga (till skillnad från barnprognoser). Prognoserna har hittills inte överskattat äldreminskningen, tvärtom. Jämfört med förra årets prognos kan man i den senaste prognosen från i år se en ännu större minskning av antalet personer 80 år och äldre fram till år 2010 än vad som då prognosticerades.

Budgettilldelningen till stadsdelsnämndens äldreomsorg bygger på befolkningsutvecklingen varför tilldelningen kontinuerligt kommer att minska för Kungsholmen. Bara mellan år 2004 och 2005 har budgeten för äldreomsorg minskat med 33,2 mnkr eller 6,5 procent.

Den minskande äldrebefolkningen innebär ett minskat behov av äldreboende och antalet

platser måste anpassas till detta. Hittills har de minskade behoven kunnat mötas med en minskning av köp från enskilda utförare och från andra stadsdelar, men nu måste de platser som finns inom stadsdelsområdet och som drivs i egen regi eller av entreprenör anpassas till minskningen, eftersom det sker en äldreminskning i hela staden de närmaste tio åren. En avveckling bör göras successivt utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till lokalstandard, de olika enheternas storlek och geografiska läge samt ingångna entreprenadavtal. I första hand bör man avveckla äldreboendeplatser som inte helt uppfyller dagens krav. Därutöver kommer en fortsatt minskning av köpta platser att ske.

Det är bakgrunden till att stadsdelsnämnden 2004-10-21 med stor enighet fastställde den äldreboendeplanering som förvaltningen nu arbetar efter och som innebär en successiv och varsam avveckling av totalt summa 99 platser på Essinge, Stadshagsgården, Marieberg och Linden fram till år 2007. Lika naturligt som det är att förskolan byggs ut när småbarnen ökar, lika naturligt är det att äldreboendena minskas när de äldre minskar. Relativt sett innebär det dock ingen minskning, eftersom det år 2007 kommer att finnas samma antal eller t.o.m. något fler äldreboendeplatser, i förhållande till antalet äldre, än vad det finns idag.

Bitr. stadsdirektören har informerats om planeringen och stadens genomförandegrupp tillstyrkte planeringen vid sammanträde 2004-12-08.

Kungsholmens två servicehus - Fridhemmet och Pilträdet, vilka ingår i den för staden gemensamma servicehusplaneringen - berörs inte av planeringen.

Antalet personer 80 år och äldre inom Kungsholmens stadsdelsområdet som bor på äldreboende med heldygnssomsorg var i juni i fjol 491 personer (placerade inom och utom stadsdelsområdet). På servicehus bodde vid samma tid 195 personer. Antalet platser i förhållande till antalet äldre över 80 år utgjorde 14,1 procent för äldreboende med heldygnssomsorg och 5,6 procent för servicehus, totalt 19,7 procent. Vid en jämförelse med det antal platser som stadsdelsnämnden har inom stadsdelsområdet så motsvarar det 14,6 procent för heldygnssomsorg och 7,3 procent för servicehus, totalt 21,9 procent. Därutöver köps enstaka platser av andra utförare. Antalet köpta enstaka platser har successivt minskat från 186 i januari 2003, 163 i januari 2004 till 145 den sista december 2004. Kungsholmen har alltså redan idag en icke obetydlig överkapacitet vad gäller platser.

Att helt sluta köpa platser är inte möjligt då det dels uppkommer akuta behov och dels speciella behov som inte kan tillgodoses inom Kungsholmens stadsdelsområde. Förvaltningen fortsätter dock att successivt minska antalet köpta platser.

För 2004 budgeterades för 636 platser med heldygnssomsorg per månad och i december kunde konstateras att vi använt 590 platser. De platser nämnden inte själva behöver kan säljas till andra stadsdelar inom staden. För framtiden ser förvaltningen en stor osäkerhet med denna försäljning. Totalt sett sker en minskning av den äldsta befolkningen i hela staden. Antalet sålda platser har stadigt ökat från 11 platser i januari 2003, 26 platser i januari 2004 och till 39 platser i juni. Därefter kan vi se en vikande trend och 34 platser såldes i december 2004. Antalet sålda platser motsvarar i stort sett hela Essinge äldreboende.

På Kungsholmen finns i dagsläget 512 platser med heldygnssomsorg fördelade på 10 enheter med olika inriktningar drivna i egen regi eller på entreprenad. Det finns 200 platser med somatisk inriktning, 261 platser med demensvård, 12 platser med inriktning mot geropsykiatri samt 39 platser för korttidsboende eller växelvård (varav 13 med inriktning på demens och 26 med somatisk inriktning).

Samtliga äldreboenden har en god lokalmässig standard, utom Essinge äldreboende och Stadshagsgården som inte helt uppfyller dagens krav. Essinge äldreboende består av ett läghus i tre plan med 21 lägenheter och ett höghus med 17 lägenheter fördelade på fem plan. Restaurang finns på bottenvåningen. Äldreboendet omvandlades 1998 från servicehus till äldreboende med heldygnssomsorg, utan att någon ombyggnad gjordes till boendegrupper och gemensamhetsutrymmen, så som idag krävs för ett äldreboende med heldygnssomsorg. Essinge äldreboende lämpar sig alltså inte lokalmässigt för äldreboende med heldygnssomsorg, däremot har lokalerna och läget med sjöutsikt kvaliteter som gör det utmärkt för t.ex. seniorboende.

Stadsdelsnämndens beslut 2004-10-21 innebär som sagt en successiv och varsam avveckling av summa 99 platser på Essinge, Stadshagsgården, Marieberg och Linden fram till år 2007. Efter

denna kommer Kungsholmens stadsdelsnämnd fortfarande att ha 413 platser i äldreboende med heldygnsvård samt 252 platser på servicehus. I realiteten innebär det dock ingen minskning eftersom relationen mellan antalet platser i äldreboende med heldygnsvård och antalet äldre över 80 år kommer att vara oförändrad eller t.o.m. öka något.

Kontakter har tagits med både entreprenören Care Partner AB vid Essinge äldreboende och med hyresvärderna FB Servicehus AB. Avtalet med Care Partner löpte t.o.m. 2005-02-29. Care Partner har varit positiva till att förlänga avtalet under den övergångsperiod som omvandlingen innebär. Förvaltningen har bedömt att det inte finns några formella hinder för en sådan förlängning med hänsyn till de speciella omständigheter som föreligger. FB Servicehus AB är också positiva och föreslår att använda huset till förskola och seniorboende. En detaljerad omvandlingsplan tas fram i samarbete med Care Partner och FB Servicehus AB. Tolv lägenheter är redan idag tomma. De som idag bor på äldreboendet kommer att erbjudas plats på annat äldreboende. De personer inte vill flytta kommer - i vissa fall efter en flytt inom huset - att kunna bo kvar med hemtjänstinsatser. När behoven blir så stora att de inte kan tillgodoses av hemtjänsten kan ansökan göras om äldreboende med heldygnsvård i lokaler som uppfyller dagens krav.

Förskola

Stadsdelsnämnden driver idag sex avdelningar förskola i egen regi på Stora Essingen. Därtill finns tre mindre, fristående verksamheter samt Lycée Français' "Ecole Maternelle".

Förvaltningen bedömer att fyra-sex avdelningar är det behov som kontinuerligt finns för kommunal förskola på Stora Essingen.

Nuvarande verksamhet i egen regi finns i två äldre paviljonger på Essingeskolans skolgård, samt i en nyligen uppförd paviljong på Stenkullavägen inom Essinge idrottsplats ytor.

Förskolan Pluto i paviljongen på Essinge IP kan inte vara kvar där långsiktigt, eftersom området är föremål för detaljplanläggning för bostadsbyggande. Stadsdelsnämnden har därför sökt alternativa placeringar, dels på parkmark utmed Stenkullavägen vid korsningen Skogsmarksvägen, dels på parkmark invid Vängåvans parklek. I bägge fallen har stadsbyggnadsnämnden beviljat bygglov. Bägge byggloven har dock mött hårt motstånd och överklagats av kringboende.

Till detta kommer att en del av dagens förskolelokaler på Essingeskolans skolgård framöver kan behöva omdisponeras till skolbarnsvård.

Stadsdelsförvaltningen tycker inte att tillfälliga paviljonger på parkmark är någon bra lösning, men tidigare har få alternativ funnits. De lediga lokaler som har funnits på St. Essingen har både varit alltför små och helt saknat rimliga utemiljöer.

I och med omvandlingen av Essinge äldreboende till seniorbostäder kan detta samordnas med förskola. Enligt de senaste diskussionerna med fastighetsägaren kan förskolan med fördel förläggas huvudsakligen till läghusets bottenvåning. Därmed minimeras eventuella störningar från barnen på övriga hyresgäster. Förskolan skulle ta sex till sju lägenheter i anspråk. Två av dessa är idag tomma, i fyra av lägenheterna vill de boende flytta till andra äldreboenden resp. till höghusdelen och en boende skulle troligen behöva komma till ett äldreboende som fullt ut uppfyller dagens lokalmässiga krav på ett äldreboende med heldygnsvård. Fastighetsägaren FB Servicehus är intresserad av en sådan lösning och har ritat på detta. Utemiljön medger även än tillräcklig uteplats för en förskola.

I fastigheten finns ett välutrustat kök och goda tekniska förutsättningar i övrigt. I det fortsatta arbetet måste dock bland mycket annat studeras noggrannare hur lämplig yta kan avgränsas från boendedelarna, hur utemiljön kan utformas på ett sätt som ger både en förskola och boende i fastigheten rimliga villkor samt de ekonomiska förutsättningarna.

Därför föreslås att stadsdelsnämnden hemställer att kommunstyrelsen godkänner inriktningen att omvandla Essinge äldreboende till förskola och seniorbostäder enligt tjänsteutlåtandet, samt hemställer om stimulansbidrag med 0,6 mkr avseende beställarstöd 0,1 mkr och projektering 0,5 mkr för en ny förskola.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning samt kommunstyrelsens pensionärsråd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 5 april 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Enligt USK:s befolkningsprognos 2004, som grundar sig på den faktiska befolkningen år 2003, kommer antalet äldre i Stockholms stad fram till år 2030 utvecklas enligt följande.

	2003	2004	2006	2008	2010	2015	2020	2025	2030
65-79 år	71 750	70 390	69 370	72 470	77 880	92 230	104 390	110 470	117 420
80- år	43 290	43 220	42 330	40 820	39 060	34 820	34 100	41 000	49 050
Summa	115 040	113 610	111 700	113 290	116 930	127 050	138 490	151 470	166 470

Andelen yngre pensionärer, 65-79 år, kommer att ligga någorlunda konstant fram till 2008, men ökar därefter i snabb takt. Andelen över 80 år förväntas minska relativt kraftigt, med i storleksordningen 20 procent, fram till början av 2020-talet. Därefter beräknas antalet äldre öka hastigt. Om staden inte vidtar åtgärder för att anpassa utbudet av äldreboenden till behov och efterfrågan finns en risk för att staden kommer att ha en överkapacitet av äldreboenden.

Under de tolv år som gått sedan ädelreformens genomförande 1992 har vården och omsorgen om äldre genomgått stora förändringar. Bland annat har hemtjänsten byggts ut så att det idag är möjligt för äldre med omfattande behov av vård och omsorg att bo kvar i sitt ordinära boende.

Som en följd av denna utveckling har behoven av utbyggnad av särskilt boende koncentrerats till boenden med omsorg dygnet runt. Då det numera uteslutande bedrivs omfattande omvårdnad i boenden med omsorg dygnet runt, har kraven på lokaler för sådana boenden skärpts de senaste åren. Essinge äldreboendes lokaler uppfyller inte dagens krav.

Stadsledningskontoret anser att den boendeplanering som Kungsholmens stadsdelsnämnd har fastställt är bra och utgår från befolkningsutvecklingen i stadsdelsnämndsområdet under de kommande åren. Kungsholmens stadsdelsförvaltning har i samband med planeringen haft en dialog med Norrmalm och Östermalms stadsdelsförvaltningar och då dessa har en liknande befolkningsutveckling har de inte haft något att invända mot att Kungsholmen avvecklar äldreboendeplatser.

De ca. 31 lägenheter som enligt förslaget blir kvar vid Essinge äldreboende föreslås omvandlas till seniorboende med hyresrätt. Stadsledningskontoret har inget att invända mot detta utan anser att det är bra att lägenheterna även i fortsättningen förbehålls gruppen pensionärer. Ett annat alternativ hade kunnat vara att boendet helt läggs ned och används för annat ändamål.

Kommunfullmäktiges beslut den 15 december 2003 innebär att *servicebuslägenheter* som omvandlas till seniorboende med hyresrätt ska godkännas av kommunstyrelsen. Essinge äldreboende definieras sedan 1998 som ett äldreboende med omsorg dygnet runt. I kommunfullmäktiges beslut sägs också att *väsentliga förändringar* av äldreboenden ska godkännas av kommunstyrelsen. Bakgrunden till beslutet att kommunstyrelsen ska godkänna väsentliga förändringar var främst att äldreboenden ska ses som en gemensam resurs för hela staden och att kommunstyrelsen på detta sätt ska kunna se till att planering och eventuell avveckling bottnar i ett sådant tankesätt.

Stadsledningskontoret anser att antalet lägenheter som berörs i förslaget är relativt marginellt i detta sammanhang och föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna omvandlingen av Essinge äldreboende till seniorboende med hyresrätt.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att utbyggnaden av förskoleverksamheten kan fortsätta i hög takt och ser positivt på den föreslagna förändringen av Essinge äldreboende till förskola och seniorboende. Detta är särskilt viktigt med tanke på att Stora Essingen med stor sannolikhet kommer att förlora en av sina provisoriska förskolor inom kort. Eventuellt redan under 2005.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsens ekonomiutskott beviljar Kungsholmens ansökan om stimulansbidrag om 0,1 mnkr för beställarstöd samt 0,5 mnkr för projektering avseende en ny fyra avdelningars förskola i del av Essinge äldreboende.

När behov av medlen uppstår ankommer det på nämnden att i samband med tertialrapport begära motsvarande budgetjustering. Det är viktigt att budgetjustering begärs under samma verksamhetsår som kostnaden uppstår. Begäran om budgetjustering skall vara en beslutsats i tertialrapporten.

Tidplanen i detta projekt är knapp. En ny förskola behöver stå klar snarast, dels som ersättning för de barn som förlorar plats genom att befintlig förskola läggs ner eventuellt redan under 2005, dels för att tillskapa nya platser. Det är således väsentligt att såväl besluts- som genomförandeprocess prioriteras i alla led.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslöt den 10 juni 2005 att föreslå kommunstyrelsen besluta följande

1. Kungsholmens stadsdelsnämnds hemställan om omvandling av Essinge äldreboende till seniorboende med hyresrätt godkänns.
2. Kungsholmens stadsdelsnämnds ansökan om stimulansbidrag avseende en ny förskola om totalt 0,6 mnkr, varav beställarstöd 0,1 mnkr samt projektering 0,5 mnkr, godkänns. Nämnden får återkomma i samband med tertialrapporter med begäran om budgetjustering.

Särskilt uttalande gjordes av *Margareta Olofsson* (v), *Lilian Falkbäck* och *Amanj Mala-Ali* (båda s) och *Ylva Wahlström* (mp) enligt följande.

Vi anser att Essinge äldreboende är lämpligt att omvandla till seniorboende och förskola. Därför gör vi i detta läge ett undantag. Utvärderingen av servicehusomvandlingen befinner sig i en slutfas men den är ännu inte presenterad i skriftlig form.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd), *Margareta Björk* (m) och *Helen Jäderlund Eckardt* (fp), bilaga.

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslöt den 2 juni 2005 att tillstyrka stadsledningskontorets förslag till beslut.

RESERVATIONER M M

Kungsholmens stadsdelsnämnd den 25 februari 2005

Reservationen av Mats G Nilsson m.fl. (m), Didar Samaletdin m.fl. (fp) och Birgitta Borg (kd) är av följande lydelse.

Kungsholmens stadsdelsnämnd återremitterar ärendet med hänvisning till följande;

Stadsdelsnämnden beslutade enhälligt den 21 oktober 2004 om en successiv och varsam avveckling av 99 platser inom äldreomsorgen. Vi gjorde detta med bakgrund av de prognoser som finns inför framtidens behov men också med stadens allt mer pressade ekonomi under rådande styre.

Någon exakt tidplan presenterades inte och det har upprepats att utrymning sker först när behoven ej längre kvarstår. Sedan detta beslut har en aktivitet tilltagit som inte känns vare sig successiv eller varsam. Antingen har något radikalt skett de senaste fyra månaderna eller så är det andra överväganden som spelar in.

Moderaternas, folkpartiets och kristdemokraternas stöd för minskning av äldreomsorgsplatserna är villkorat till faktisk minskning av behovet. Det är inte ett stöd för majoritetens eventuella vilja att flytta de människor som kanske har sämre röststyrka än andra grupper. Vi vill se ett beslutsunderlag ur de boendes perspektiv, inte planernas.

Kungsholmens stadsdelsnämnd den 7 april 2005

Det särskilda uttalandet av vice ordförande Mats G Nilsson m.fl. (m), Didar Samaletdin m.fl. (fp) och Andrew Netzell (kd) är av följande lydelse.

Stadsdelsnämnden beslutade enhälligt den 21 oktober 2004 om en successiv och varsam avveckling av 99 platser inom äldreomsorgen. Vi gjorde detta med bakgrund av de prognoser som finns inför framtidens behov men också med stadens allt mer pressade ekonomi under rådande styre.

Någon exakt tidplan presenterades inte och det har upprepats att utrymning sker först när behoven ej längre kvarstår. Sedan detta beslut har en aktivitet tilltagit som inte känns vare sig successiv eller varsam.

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 17 februari påstod företrädare för majoritet och förvaltning att ärendet inte alls stressades fram och att informationen var tydlig. Dagens ärende visar med all önskvärd tydlighet att inte ens stadsledningskontoret kunde förstå ärendet.

Äldreomsorgsberedningen

Reservationen av Ewa Samuelsson (kd), Margareta Björk (m) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) är av följande lydelse.

Förslag till beslut

att avslå förvaltningens förslag till beslut
att därutöver anföras

Den föreslagna omvandlingen av Essinge äldreboende till seniorbostäder innebär att 38 mycket omsorgsberoende äldre mister den trygghet som äldreboende med heldygnsomsorg betyder. Medelåldern bland de boende är i dag 89 år. Risken är stor att en överväldigande majoritet av dessa människor nu tvingas till en såväl fysiskt som psykiskt påfrestande flytt.

Omvandlingen av servicehus till seniorbostäder har under våren stoppats i väntan på en definition av begreppet seniorbostad, och en första utvärdering av omvandlingen. Ett riktigt beslut, som i vår mening skulle ha fattats långt tidigare. Alltfler äldre, anhöriga och anställda inom äldreomsorgen vittnar om att biståndsbedömningen blir allt mer restriktiv, något som också uttalas som ett öppet mål i många stadsdelars ekonomiska rapporter.

Att en omvandling av Essinge äldreboende till seniorboende nu föreslås, trots omvandlingsstoppet för servicehus, är under all kritik. Fortfarande saknas en definition av begreppet seniorbostad. Fortfarande saknas en utvärdering av de omvandlingar som hittills skett. Att Essinge äldreboende tekniskt sett är en annan form av heldygnsvård än servicehus ändrar knappast dessa fakta. Tvärtom är en omvandling av äldreboende till seniorbostäder en än mer dramatisk förändring än servicehusomvandlingen, eftersom de boende är i behov av heldygnsvård.

I ett trångt ekonomiskt läge ser flera stadsdelar en möjlighet att ersätta kostsamma boenden för äldre med billiga seniorbostäder. Det är angeläget att ingen oöverlagd ombildning sker i syfte att rädda s-, v- och mp-majoritetens budget i Stockholms stad. Denna politik riskerar dessutom att slå hårt mot äldre i behov av en trygg bostad med tillgång till stöd och service.